

ਨਮੂਨਾ ਲੈਣ ਤੋਂ ਸਿਰਫ਼ ਇੱਕ ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਅਤੇ ਇਹ ਤੱਥ ਕਿ ਉਸਦਾ ਕੇਸ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 16 ਦੇ ਦੂਜੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਦੁਆਰਾ ਕਵਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਮੇਰੀ ਰਾਏ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੂੰ ਪ੍ਰੋਬੇਸ਼ਨ 'ਤੇ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਨਿਆਂ ਦਾ ਅੰਤ ਪੂਰਾ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਇਸ ਲਈ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਏ ਜਾਣ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਸਜ਼ਾ ਦੇ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਇਸ ਹੱਦ ਤੱਕ ਸੋਧਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੂੰ ਇੱਕ ਮਹੀਨੇ ਦੀ ਮਿਆਦ ਦੇ ਅੰਦਰ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਇੱਕ ਸਾਲ ਦੀ ਮਿਆਦ ਲਈ ਚੰਗਾ ਆਚਰਣ ਦਿਖਾਉਣ ਲਈ ਉਸਦੇ ਲੋੜੀਂਦੇ ਬਾਂਡਾਂ 'ਤੇ ਪ੍ਰੋਬੇਸ਼ਨ 'ਤੇ ਰਿਹਾਅ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਉਸ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਜਦੋਂ ਉਸਨੂੰ ਇਸ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਪ੍ਰਮਾਣਿਤ ਕਾਪੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।

(19) ਇਹ ਰੀਵਿਜ਼ਨ ਪਟੀਸ਼ਨ, ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਉੱਪਰ ਦੱਸੇ ਗਏ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਅੰਸ਼ਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮਨਜ਼ੂਰ ਹੈ।

ਆਰ. ਐਨ. ਆਰ

ਸਤੀਸ਼ ਕੁਮਾਰ ਮਿੱਤਲ ਜੇ.

ਬਲਕਾਰ ਸਿੰਘ, - ਪਟੀਸ਼ਨਰ

ਬਨਾਮ

ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ,- ਉੱਤਰਦਾਤਾ

CRL. ਆਰ ਨੰ. 2004 ਦੇ 1823

16 ਦਸੰਬਰ, 2004

ਜੁਵੇਨਾਈਲ ਜਸਟਿਸ ਐਕਟ, 2000 - ਐੱਸ. 2(k), 12 ਅਤੇ 18—ਭਾਰਤੀ ਦੰਡ ਸੰਹਿਤਾ, 1860 — ਐੱਸ. 302/365/34—ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਅਤੇ ਉਸਦੇ ਦੋ ਭਰਾਵਾਂ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਐੱਫ.ਆਈ.ਆਰ.-ਪੁਲਿਸ ਦੀ ਜਾਂਚ 'ਤੇ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੂੰ ਨਿਰਦੋਸ਼ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਕੋਈ ਦੋਸ਼ ਨਹੀਂ ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ-ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਦੀ ਜਾਂਚ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਟ੍ਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਨੇ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੂੰ 319 ਕਰੋੜ ਦੇ ਤਹਿਤ ਸੰਮਨ ਕੀਤਾ। ਪੀਸੀ—ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਨਾਬਾਲਗ ਹੋਣ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਧਾਰਾ 2(ਕੇ), ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੀ ਰਿਆਇਤ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਆਪਣੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਦੂਜੇ ਸਹਿ-ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਤੋਂ ਵੱਖ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਪਟੀਸ਼ਨਰ—ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਆਪਣੀ ਨਾਬਾਲਗ ਹੋਣ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਨੂੰ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਲਈ ਸਕੂਲ ਛੱਡਣ ਦੇ ਦੋ ਪ੍ਰਮਾਣ ਪੱਤਰ ਪੇਸ਼ ਕਰਦਾ ਹੈ — ਟ੍ਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਕਰਨਾ ਸਬੂਤ ਸਿਰਫ਼ ਅਨੁਮਾਨਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਹੈ ਕਿ ਸਕੂਲ ਵਿਚ ਦਾਖਲੇ ਦੇ ਸਮੇਂ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਜਨਮ ਮਿਤੀ ਘੱਟ ਹੀ ਸਹੀ ਹੈ ਅਤੇ ਬੱਚੇ ਦੀ ਅਸਲ ਉਮਰ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ - ਇਸਤਰਾਸਾ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਵਿਚ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੀ ਉਮਰ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਉਲਟ ਸਬੂਤ ਨਹੀਂ - ਕੋਈ ਦੋਸ਼ ਨਹੀਂ ਕਿ ਸਕੂਲ ਛੱਡਣ ਦੇ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਅਸਲੀ ਨਹੀਂ ਹਨ - ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਵਾਲੇ ਸਬੂਤ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਹ ਸਥਾਪਿਤ ਕਰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਕਥਿਤ ਘਟਨਾ ਦੇ ਸਮੇਂ ਉਹ ਨਾਬਾਲਗ ਸੀ - ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੂੰ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੀ ਰਿਆਇਤ ਅਤੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਤੋਂ ਵੱਖ ਹੋਣ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜੁਵੇਨਾਈਲ ਜਸਟਿਸ ਐਕਟ ਅਪੈਰਾਥ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਨਿਆਂ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇੱਕ ਵਾਰ ਜਦੋਂ ਇੱਕ ਲੜਕਾ ਜਾਂ ਲੜਕੀ ਗੁਨਾਹ ਮੰਨ ਲੈਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਸ ਦੇ ਇਲਾਜ ਅਤੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਨਿਆਂ ਪ੍ਰਦਾਨ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਦੁਆਰਾ ਜੁਵੇਨਾਈਲ ਜਸਟਿਸ ਐਕਟ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੁਆਰਾ ਸੰਭਾਲਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ

ਐਕਟ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਸਮਾਨ ਨਾਬਾਲਗ ਨਿਆਂ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਸਥਾਪਤ ਕਰਨਾ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਬੱਚੇ ਨੂੰ ਜੇਲ੍ਹ ਜਾਂ ਪੁਲਿਸ ਲਾਕ-ਅਪ ਵਿੱਚ ਬੰਦ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਚਣਾ, ਅਤੇ ਨਾਬਾਲਗ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦੇਖਭਾਲ, ਸੁਰੱਖਿਆ ਆਦਿ ਲਈ ਬਾਲ ਅਪੈਰਾਥ ਦੀ ਰੋਕਥਾਮ ਅਤੇ ਇਲਾਜ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨਾ ਹੈ। ਸਖਿਪ ਵਿੱਚ, ਉਹ ਖੇਤਰ ਜਦੋਂ ਇੱਕ ਨਾਬਾਲਗ ਨੇ ਇੱਕ ਅਪੈਰਾਥ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਉਸ ਨੂੰ ਅਪੈਰਾਥ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦੀ ਦੇਖਭਾਲ ਲਈ ਰੱਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਵਿਧਾਨਿਕ ਉਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਉਦੇਸ਼ ਇਹ ਦਰਸਾਉਂਦੇ ਹਨ ਕਿ ਇਹ ਕਾਨੂੰਨ ਜਾਂਚ, ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਅਤੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੌਰਾਨ ਨਾਬਾਲਗ ਦੀ ਦੇਖਭਾਲ ਅਤੇ ਹਿਰਾਸਤ ਲਈ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਭਾਵ ਉਸ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਜਦੋਂ ਕਿਸੇ ਕਾਨੂੰਨ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਅਤੇ ਨਿਆਂ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਲਈ ਉਪਲਬਧ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਸਿਸਟਮ।

(ਪੈਰਾ 13)

ਅੱਗੋਂ ਇਹ ਵੀ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਲਿਆ ਗਿਆ ਨਜ਼ਰੀਆ ਟਿਕਾਉ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਅਨੁਮਾਨਾਂ ਅਤੇ ਅਨੁਮਾਨਾਂ 'ਤੇ ਆਧਾਰਤ ਹੈ। ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੇ 5 ਵੀਂ ਅਤੇ 8 ਵੀਂ ਜਮਾਤ ਦੇ ਰਿਕਾਰਡ ਸਕੂਲ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟਾਂ 'ਤੇ ਰੱਖੇ, ਜੋ ਕਥਿਤ ਘਟਨਾ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਵੀ ਤਿਆਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਅਤੇ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ ਅਤੇ ਇਸ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਜਨਮ ਮਿਤੀ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਕਥਿਤ ਘਟਨਾ ਵਾਲੇ ਦਿਨ ਨਾਬਾਲਗ ਸੀ। ਇਸਤਰਾਸਾ ਪੱਖ ਦਾ ਇਹ ਮਾਮਲਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਅਸਲੀ ਨਹੀਂ ਹਨ ਜਾਂ ਜਾਅਲੀ ਹਨ। ਇਸਤਰਾਸਾ ਪੱਖ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਵਿੱਚ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੀ ਉਮਰ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਉਲਟ ਸਬੂਤ ਨਹੀਂ ਮਿਲਿਆ ਹੈ। ਇੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਇਸ ਵੱਲੋਂ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦਾ ਓਸੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਟੈਸਟ ਕਰਵਾਉਣ ਦੀ ਕੋਈ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਉਪਰੋਕਤ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਰਜਿਸਟਰਾਰ, ਜਨਮ ਅਤੇ ਮੌਤਾਂ ਦੇ ਦਫਤਰ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵੀ ਐਂਟਰੀ ਦੀ ਅਣਹੋਂਦ ਵਿੱਚ ਸਭ ਤੋਂ ਵਧੀਆ ਸਬੂਤ ਹਨ। ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਸਿਰਫ ਅੰਦਾਜ਼ਿਆਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਸਬੂਤਾਂ ਨੂੰ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਇਹ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਸਕੂਲ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲੇ ਸਮੇਂ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਜਨਮ ਮਿਤੀ ਘੱਟ ਹੀ ਸਹੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਬੱਚੇ ਦੀ ਅਸਲ ਉਮਰ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਦਰਸਾਉਂਦੀ, ਕਿਉਂਕਿ ਮਾਪਿਆਂ ਦੁਆਰਾ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਆਪਣੇ ਬੱਚੇ ਦੀ ਉਮਰ ਤੋਂ ਘੱਟ ਰਾਜ ਕਰਨ ਲਈ। ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਵਾਲੇ ਸਬੂਤ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਥਾਪਿਤ ਕਰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੀ ਜਨਮ ਮਿਤੀ 15 ਨਵੰਬਰ, 1987 ਹੈ ਅਤੇ ਕਥਿਤ ਘਟਨਾ ਦੇ ਸਮੇਂ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਉਸ ਮਿਤੀ ਨੂੰ ਵੀ ਜਦੋਂ ਉਸ ਨੂੰ 319 ਕਰੋੜ ਦੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨ ਲਈ ਸੰਮਨ ਭੇਜਣ ਦਾ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਪੀਸੀ ਉਹ ਨਾਬਾਲਗ ਸੀ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਗਈ ਖੋਜ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨਾਬਾਲਗ ਨਹੀਂ ਸੀ।

(ਪੈਰਾ 15)

ਅੱਗੋਂ ਇਹ ਵੀ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਨਾਬਾਲਗ ਦਾ ਮੁਕੱਦਮਾ ਬਾਲ ਨਿਆਂ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 18 ਦੇ ਤਹਿਤ ਦਿੱਤੇ ਅਨੁਸਾਰ ਦੂਜੇ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਨਾਲ ਅੱਗੇ ਨਹੀਂ ਵਧਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਵੱਖ ਕਰਨ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਕਦਮ ਚੁੱਕੇਗੀ ਅਤੇ ਫਿਰ ਕੇਸ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਵਧਾਏਗੀ।

(ਪੈਰਾ 16 ਅਤੇ 17)

ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਇੱਕ ਨਾਬਾਲਗ ਨੂੰ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੇਣਾ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ। ਉਸ ਨੂੰ ਜ਼ਮਾਨਤ ਤਾਂ ਹੀ ਅਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜੇਕਰ ਇਹ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਕਰਨ ਦਾ ਵਾਜਬ ਆਧਾਰ ਹੋਵੇ ਕਿ ਉਸਦੀ ਰਿਹਾਈ ਉਸਨੂੰ ਕਿਸੇ ਜਾਣੇ-ਪਛਾਣੇ ਅਪੈਰਾਥੀ ਨਾਲ ਜੋੜਨ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਹੈ ਜਾਂ ਉਸਨੂੰ ਨੈਤਿਕ, ਸਰੀਰਕ ਜਾਂ ਮਨੋਵਿਗਿਆਨਕ ਖ਼ਤਰੇ ਵਿੱਚ ਪਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜਾਂ ਉਸਦੀ ਰਿਹਾਈ ਨਿਆਂ ਦੇ ਅੰਤ ਨੂੰ ਹਰਾ ਦੇਵੇਗੀ। ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦਾ ਕੇਸ ਉਪਰੋਕਤ ਤਿੰਨ ਬੇਮਿਸਾਲ ਆਧਾਰਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸੇ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦਾ ਹੈ। ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਇੱਕ ਪਿੰਡ ਦਾ ਇੱਕ ਆਮ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸਦੀ ਰਿਹਾਈ ਉਸਨੂੰ ਮਾੜੀ ਸੰਗਤ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਲਿਆਏਗੀ ਜਾਂ ਉਸਨੂੰ ਨੈਤਿਕ, ਸਰੀਰਕ ਜਾਂ ਮਨੋਵਿਗਿਆਨਕ ਖ਼ਤਰੇ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਪਾਵੇਗੀ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਲੰਬਿਤ ਸਮੇਂ ਦੌਰਾਨ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੂੰ ਜੇਲ੍ਹ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣਾ ਬਾਲ ਨਿਆਂ ਐਕਟ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਉਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰ ਦੇਵੇਗਾ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਉਹ ਜ਼ਮਾਨਤ 'ਤੇ ਰਿਹਾਅ ਹੋਣ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ।

(ਪੈਰਾ 19)

ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੇ ਵਕੀਲ ਏ.ਪੀ.ਐੱਸ. ਦਿਓਲ ।

ਗੁਰਪ੍ਰਤਾਪ ਸਿੰਘ, ਗਿੱਲ, ਏ.ਏ.ਜੀ., ਪੰਜਾਬ, ਜਵਾਬਦੇਹ ਲਈ।

ਨਿਰਣਾ

ਸਤੀਸ਼ ਕੁਮਾਰ ਮਿੱਤਲ, ਜੇ.

(1) ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਬਲਕਾਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਐਡੀਲ ਵੱਲੋਂ 24 ਅਗਸਤ 2004 ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ ਇਹ ਰਿਵੀਜ਼ਨ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ, ਮਾਨਸਾ ਨੇ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਵੱਲੋਂ ਆਪਣੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਜੁਵੇਨਾਈਲ ਜਸਟਿਸ (ਕੇਅਰ ਐਂਡ ਪ੍ਰੋਟੈਕਸ਼ਨ ਆਫ ਚਿਲਡਰਨ) ਐਕਟ, 2000 (ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਜੁਵੇਨਾਈਲ ਜਸਟਿਸ ਐਕਟ ਵਜੋਂ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ) ਦੀ ਧਾਰਾ 18 ਅਧੀਨ ਦੂਜੇ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਤੋਂ ਵੱਖ ਕਰਨ ਲਈ ਦਾਇਰ ਅਰਜ਼ੀ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰਦਿਆਂ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਨਾਬਾਲਗ ਹੋਣ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਰਿਹਾਅ ਕਰਨ ਲਈ ਜੁਵੇਨਾਈਲ ਜਸਟਿਸ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 12 ਤਹਿਤ ਜ਼ਮਾਨਤ।

(2) ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਪਰਗਟ ਦੇ ਬਿਆਨਾਂ 'ਤੇ ਕਥਿਤ ਘਟਨਾ ਤੋਂ ਤਿੰਨ ਦਿਨ ਬਾਅਦ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਦੋ ਭਰਾਵਾਂ ਜਗਸੀਰ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਵਜ਼ੀਰ ਸਿੰਘ ਵਿਰੁੱਧ ਧਾਰਾ 308/366/34 ਆਈ.ਪੀ.ਸੀ. ਤਹਿਤ ਐਫ.ਆਈ.ਆਰ ਨੰਬਰ 113 ਮਿਤੀ 28 ਦਸੰਬਰ 2002 ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਸਿੰਘ, ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੇ ਭਰਾ ਸ. ਐਫ.ਆਈ.ਆਰ. ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਸੰਸਕਰਣ ਅਨੁਸਾਰ, 25 ਦਸੰਬਰ, 2002 ਨੂੰ, ਉਪਰੋਕਤ ਤਿੰਨ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਨੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਦੇ ਭਰਾ ਭੋਲਾ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਸੱਟਾਂ ਮਾਰੀਆਂ, ਕਿਉਂਕਿ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਸ਼ੱਕ ਸੀ ਕਿ ਉਸਦੇ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਭਾਬੀ ਨਾਲ ਨਜ਼ਾਇਜ਼ ਸਬੰਧ ਸਨ। ਦੋਸ਼ ਹੈ ਕਿ ਬਲਕਾਰ ਸਿੰਘ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੇ ਡਾਂਗ ਮਾਰੀ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਭੋਲਾ ਸਿੰਘ ਦੇ ਪੇਟ ਦੇ ਉੱਪਰ ਸੱਜੇ ਪਾਸੇ ਸੱਟ ਲੱਗੀ। ਭੋਲਾ ਸਿੰਘ ਸਿਵਲ ਹਸਪਤਾਲ ਵਿੱਚ ਜ਼ੇਰੇ ਇਲਾਜ ਹੈ।

ਮਾਨਸਾ, 27 ਦਸੰਬਰ, 2002 ਤੋਂ 29 ਜਨਵਰੀ, 2003 ਤੱਕ, ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਹ ਆਪਣੇ ਘਰ ਹੀ ਰਿਹਾ ਪਰ 20 ਮਾਰਚ, 2003 ਨੂੰ ਉਸ ਦੀ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਧਾਰਾ 302 ਆਈ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੇ ਤਹਿਤ ਜੁਰਮ ਜੋੜਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, — ਰਪਟ ਨੰ. 10 ਮਿਤੀ 20 ਮਾਰਚ, 2003 ਦੇ ਤਹਿਤ।

(3) ਤਫ਼ਤੀਸ਼ ਦੌਰਾਨ ਪੁਲਿਸ ਵੱਲੋਂ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੂੰ ਬੇਕਸੂਰ ਪਾਇਆ ਗਿਆ, ਕਿਉਂਕਿ ਘਟਨਾ ਵਿੱਚ ਉਸਦੀ ਸ਼ਮੂਲੀਅਤ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਬੂਤ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਮਾਣਿਤ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਇਸ ਲਈ ਉਸਨੂੰ ਕਾਲਮ ਨੰਬਰ 2 ਵਿੱਚ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ।

(4) ਚਲਾਨ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਦੂਜੇ ਦੋ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਜਗਸੀਰ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਵਜ਼ੀਰ ਸਿੰਘ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਧਾਰਾ 320/365 ਆਈ.ਪੀ.ਸੀ ਤਹਿਤ ਦੋਸ਼ ਆਇਦ ਕੀਤੇ ਗਏ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਦੀ ਜਾਂਚ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 319 ਸੀਆਰ ਦੇ ਤਹਿਤ ਤਲਬ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਪੀਸੀ ਨੂੰ ਹੋਰ ਸਹਿ-ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨਾ ਪਵੇਗਾ।

(5) ਸੰਮਨ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੇ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਆਤਮ ਸਮਰਪਣ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਜੁਵੇਨਾਈਲ ਜਸਟਿਸ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 12 ਅਤੇ 18 ਦੇ ਤਹਿਤ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੇਣ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਆਪਣੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਦੂਜੇ ਦੋਸ਼ੀ ਤੋਂ ਨਾਬਾਲਗ ਹੋਣ ਤੋਂ ਵੱਖ ਕਰਨ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ। ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੂੰ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਲੈ ਲਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸਨੂੰ 28 ਮਈ, 2004 ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਰਾਹੀਂ ਅੰਤਰਿਮ ਜ਼ਮਾਨਤ 'ਤੇ ਰਿਹਾਅ ਕਰਨ ਦਾ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਉਸ ਨੂੰ ਨਾਬਾਲਗ ਹੋਣ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਬਾਰੇ ਸਬੂਤ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਦਾ ਮੌਕਾ ਵੀ ਦਿੱਤਾ

ਗਿਆ ਸੀ।

(6) ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੇ ਆਪਣੀ ਜਨਮ ਮਿਤੀ 15 ਨਵੰਬਰ, 1987 ਹੋਣ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ। ਆਪਣੀ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੇ ਸਮਰਥਨ ਵਿੱਚ, ਉਸਨੇ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ AW.1 ਵਜੋਂ ਜਾਂਚਿਆ ਅਤੇ 5 ਵੀਂ ਅਤੇ 8 ਵੀਂ ਜਮਾਤ ਦੇ ਸਕੂਲ ਛੱਡਣ ਦੇ ਦੋ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਆਪਣੀ ਜਨਮ ਮਿਤੀ 15 ਨਵੰਬਰ, 1987 ਦੱਸੀ, Ex.A1 ਅਤੇ Ex.A2. 5 ਵੀਂ ਜਮਾਤ ਦਾ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਸਿੱਖਿਆ ਵਿਭਾਗ ਵੱਲੋਂ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਸਿੱਖਿਆ ਅਫ਼ਸਰ (ਪ੍ਰਾਇਮਰੀ) ਮਾਨਸਾ ਦੇ ਦਸਤਖ਼ਤਾਂ ਹੇਠ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਉਸ ਦਾ ਨਾਮ ਅਤੇ ਪਿਤਾ ਦਾ ਨਾਮ ਅਤੇ ਰਿਹਾਇਸ਼ ਇੱਕੋ ਹੋਣ ਦੀ ਗੱਲ ਕਹੀ ਗਈ ਹੈ ਅਤੇ ਜਨਮ ਮਿਤੀ 15 ਨਵੰਬਰ ਹੋਣ ਦੀ ਤਸਦੀਕ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। 1987. ਪੰਜਾਬ ਸਕੂਲ ਸਿੱਖਿਆ ਬੋਰਡ ਵੱਲੋਂ 8 ਵੀਂ ਜਮਾਤ ਦਾ ਦੂਜਾ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਉਸਦੀ ਜਨਮ ਮਿਤੀ 15 ਨਵੰਬਰ, 1987 ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੇ ਸਰਕਾਰੀ ਸੀਨੀਅਰ ਸੈਕੰਡਰੀ ਸਕੂਲ ਝੁਨੀਰ ਦੇ ਐਸ.ਐਸ. ਅਧਿਆਪਕ ਗੁਰਦੇਵ ਸਿੰਘ ਦੀ ਵੀ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ। 2, ਜਿਸ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਉਪਰੋਕਤ ਸਕੂਲ ਦਾ 10 ਵੀਂ ਜਮਾਤ ਦਾ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਹੈ। ਉਸਨੇ ਅੱਗੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੂੰ ਉਸਦੀ ਮਾਂ ਦੁਆਰਾ ਦਾਖਲਾ ਦਿਵਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਦਾਖਲਾ ਫਾਰਮ, ਜਿਸ ਦੀ ਕਾਪੀ ਸਾਬਕਾ ਹੈ। A3. ਉਸਨੇ Ex.A4 ਵਜੋਂ 5 ਵੀਂ ਜਮਾਤ ਪਾਸ ਕਰਨ ਦੇ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਦੀ ਕਾਪੀ ਵੀ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਅੱਗੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਦਾਖਲਾ ਅਤੇ ਡਿਸਚਾਰਜ ਰਜਿਸਟਰ, ਜੋ ਕਿ ਸਕੂਲ ਦੇ ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ ਦੁਆਰਾ ਸੰਗ੍ਰਹਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਦੀ ਕਾਪੀ ਸਾਬਕਾ ਦੇ 5 ਵਜੋਂ ਸਾਬਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੀ ਜਨਮ ਮਿਤੀ 15 ਨਵੰਬਰ, 1987 ਹੈ।

(7) ਇਸ ਦੇ ਉਲਟ, ਇਸਤਰਾਜ਼ਾ ਪੱਖ ਨੇ ਨਾ ਤਾਂ ਕੋਈ ਸਬੂਤ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਇਸ ਦੁਆਰਾ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੀ ਅਸਥਿਰਤਾ ਟੈਸਟ ਕਰਵਾਉਣ ਦੀ ਕੋਈ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ।

(8) ਉਪਰੋਕਤ ਸਬੂਤਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ, ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੇ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਜੁਵੇਨਾਈਲ ਜਸਟਿਸ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 2 (ਕੇ) ਦੇ ਤਹਿਤ ਨਾਬਾਲਗ ਹੋਣ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ, ਇੱਕ ਅਜਿਹਾ ਵਿਅਕਤੀ ਹੈ ਜਿਸ ਨੇ ਸਕੂਲ ਛੱਡਣ ਦੇ ਦੋ ਪ੍ਰਮਾਣ ਪੱਤਰਾਂ ਅਨੁਸਾਰ 18 ਸਾਲ ਦੀ ਉਮਰ ਪੂਰੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਉਪਰੋਕਤ ਜਨਮ ਮਿਤੀ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਕਥਿਤ ਘਟਨਾ ਦੇ ਸਮੇਂ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੀ ਉਮਰ 15 ਸਾਲ ਇੱਕ ਮਹੀਨਾ ਬਣਦੀ ਹੈ। ਪਰ ਉਸ ਦੇ ਇਸ ਦਾਅਵੇ ਨੂੰ ਵਧੀਕ ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਸਕੂਲ 'ਚ ਦਾਖਲੇ ਸਮੇਂ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਜਨਮ ਮਿਤੀ ਘੱਟ ਹੀ ਸਹੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਬੱਚੇ ਦੀ ਅਸਲ ਉਮਰ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਕਿਉਂਕਿ ਮਾਪਿਆਂ ਵੱਲੋਂ ਅਜਿਹਾ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਰਾਜ ਦੇ ਅਧੀਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਬੱਚੇ ਦੀ ਉਮਰ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ, ਸਕੂਲ ਦਾਖਲਾ ਰਜਿਸਟਰ ਵਿੱਚ ਕੀਤੀ ਐਂਟਰੀ ਤੋਂ ਕੋਈ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਸਿੱਟਾ ਨਹੀਂ ਕੱਢਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਹੇਠ ਲਿਖੀਆਂ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ:-

“ਇਹ ਆਮ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੀ ਗੱਲ ਹੈ ਕਿ ਸਕੂਲ ਵਿਚ ਲੜਕੇ ਜਾਂ ਲੜਕੀ ਦੇ ਦਾਖਲੇ ਸਮੇਂ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਜਨਮ ਮਿਤੀ ਘੱਟ ਹੀ ਸਹੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਅਕਸਰ ਇਹ ਕਿ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਉਮਰ ਬੱਚੇ ਦੀ ਸਕੂਲ ਵਿਚ ਦਾਖਲ ਹੋਣ ਦੀ ਅਸਲ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਘੱਟ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ। . ਬੱਚਿਆਂ ਦੇ ਮਾਤਾ-ਪਿਤਾ ਦੁਆਰਾ - ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਉਮਰ ਘੱਟ ਦੱਸਣ ਅਤੇ ਅਸਲ ਜਨਮ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦੀ ਜਨਮ ਮਿਤੀ ਦੇਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਅਦਾਲਤ ਸਕੂਲ ਦਾਖਲਾ ਰਜਿਸਟਰ ਵਿੱਚ ਜਨਮ ਮਿਤੀ ਦੀ ਐਂਟਰੀ ਦੇ ਮੁੱਲ ਦਾ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ ਇਸ ਤੱਥ ਨੂੰ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੀ ਅਤੇ ਅਦਾਲਤ ਲਈ ਉਸ ਐਂਟਰੀ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਕੋਈ ਸਿੱਟਾ ਕੱਢਣਾ ਗਲਤ ਹੋਵੇਗਾ। ਦਾਖਲਾ ਫਾਰਮ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਉਮਰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾਖਲਾ ਫਾਰਮ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਨਿਰਣਾਇਕ

ਉਮਰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਿਰਣਾਇਕ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਉਮਰ ਦੇ ਸਬੂਤ ਵਜੋਂ ਸਕੂਲ ਰਜਿਸਟਰਾਂ ਵਿੱਚ ਐਂਟਰੀਆਂ ਘੱਟ ਮਹੱਤਵ ਰੱਖਦੀਆਂ ਹਨ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਜੈ ਨਰਾਇਣ ਬਨਾਮ ਹਰਿਆਣਾ ਰਾਜ, 1974, CLR xv ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਸਾਡੀ ਆਪਣੀ ਮਾਨਯੋਗ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਹਾਲ ਹੀ ਵਿੱਚ ਹਰਪਾਲ ਬਨਾਮ ਹਰਿਆਣਾ ਰਾਜ, 2004 (1) ਆਰਸੀਆਰ (ਸੀਆਰਐਲ) 480 ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਦੇਖਿਆ ਕਿ ਸਕੂਲ ਛੱਡਣ ਦੇ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਨੂੰ ਪਿੰਡ ਦੇ ਚੌਕੀਦਾਰ ਦੇ ਰਜਿਸਟਰ ਵਰਗੇ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਸਬੂਤ ਦੀ ਅਣਹੋਂਦ ਵਿੱਚ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ।

(9) ਉਪਰੋਕਤ ਹੁਕਮਾਂ ਤੋਂ ਦੁਖੀ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੇ ਤੁਰੰਤ ਸੋਧ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਹੈ।

(10) ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੇ ਵਕੀਲ ਨੇ, ਭੂਪ ਰਾਮ ਬਨਾਮ ਯੂਪੀ ਰਾਜ (1) ਵਿੱਚ ਮਾਨਯੋਗ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲੇ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਕਿ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਅਣਗੌਲੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਇਸ ਦੇ ਉਲਟ ਚੱਲਦਾ ਹੈ। ਮਾਨਯੋਗ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਟਿੱਪਣੀਆਂ। ਸਕੂਲ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਨਾਬਾਲਗ ਦੇ ਕੇਸ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਦੇ ਹੋਏ, ਮਾਨਯੋਗ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅਜਿਹਾ ਕੁਝ ਨਾ ਦਰਸਾਉਣ ਦੀ ਅਣਹੋਂਦ ਵਿੱਚ ਜੋ ਸਕੂਲ ਛੱਡਣ ਦੇ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਵਿੱਚ ਸਾਰੇ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਨਹੀਂ ਸਨ ਜਾਂ ਗਲਤ ਸਨ, ਇਸ ਨੂੰ ਰੱਦ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਇਸ ਅਨੁਮਾਨ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਕਿ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮਾਪੇ ਸਕੂਲ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲੇ ਦੇ ਸਮੇਂ ਆਪਣੇ ਬੱਚਿਆਂ ਦੀ ਉਮਰ ਨੂੰ ਘੱਟ ਦੱਸਦੇ ਹਨ। ਕਿਸੇ ਵੀ ਸੁਤੰਤਰ ਸਮੱਗਰੀ ਦੀ ਅਣਹੋਂਦ ਵਿੱਚ, ਸਕੂਲ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਵਿੱਚ ਐਂਟਰੀਆਂ ਉੱਤੇ ਕੁਝ ਵੀ ਪ੍ਰਬਲ ਨਹੀਂ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੇ ਵਕੀਲ ਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਇਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੇ ਨਾ ਸਿਰਫ ਸਕੂਲ ਛੱਡਣ ਦੇ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ੀ ਸਬੂਤ ਰਿਕਾਰਡ ਵਿੱਚ ਰੱਖੇ ਹਨ, ਸਗੋਂ ਉਸ ਨੇ ਜ਼ਬਾਨੀ ਸਬੂਤ ਵੀ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਹਨ, ਜੋ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਹ ਸਾਬਤ ਕਰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਕਥਿਤ ਘਟਨਾ ਦੀ ਮਿਤੀ ਅਤੇ ਜਿਸ ਤਾਰੀਖ ਨੂੰ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੂੰ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨ ਲਈ ਤਲਬ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਉਹ ਨਾਬਾਲਗ ਸੀ। ਉਸਨੇ ਅੱਗੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਇਹ ਸਾਰੇ ਸਬੂਤ ਇਸਤਰਾਸਾ ਪੱਖ ਦੁਆਰਾ ਵਿਵਾਦਤ ਨਹੀਂ ਸਨ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਕੋਈ ਉਲਟ ਸਬੂਤ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ ਅਤੇ ਸਿੱਖਿਅਤ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੇ ਦਾਅਵੇ ਨੂੰ ਸਿਰਫ ਅਨੁਮਾਨਾਂ ਅਤੇ ਅਨੁਮਾਨਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਸਿੱਖਿਅਤ ਵਕੀਲ ਨੇ ਰਾਜਿੰਦਰ ਚੰਦਰ ਬਨਾਮ ਛੱਤੀਸਗੜ੍ਹ ਰਾਜ, (2) ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਮਾਨਯੋਗ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਅਦਾਲਤ ਇਹ ਪਤਾ ਲਗਾਉਣ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਨਾਲ ਦੇਸ਼ੀ ਦੀ ਉਮਰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਦੇ ਸਵਾਲ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠ ਰਹੀ ਹੈ ਕਿ ਕੀ। ਉਹ ਇੱਕ ਨਾਬਾਲਗ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ, ਇੱਕ ਹਾਈਪਰ-ਤਕਨੀਕੀ ਪਹੁੰਚ ਨਹੀਂ ਅਪਣਾਈ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਜਦੋਂ ਕਿ ਉਹ ਇੱਕ ਨਾਬਾਲਗ ਸੀ, ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਉਕਤ ਸਬੂਤ 'ਤੇ ਦੋ ਵਿਚਾਰ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ, ਤਾਂ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਦੇਸ਼ੀ ਨੂੰ ਨਾਬਾਲਗ ਰੱਖਣ ਦੇ ਪੱਖ ਵਿੱਚ ਝੁਕਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਲੀਲਾਂ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੇ ਵਕੀਲ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਿੱਖਿਅਤ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਵੱਲੋਂ ਲਿਆ ਗਿਆ ਨਜ਼ਰੀਆ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਉਪਰੋਕਤ ਸਿਧਾਂਤ ਦੇ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਉਲਟ ਹੈ ਅਤੇ ਅਣਗੌਲੇ ਹੁਕਮਾਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

(11) ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ, ਜਵਾਬਦੇਹ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ- ਰਾਜ ਨੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਕਿ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਸਬੂਤਾਂ ਦੀ ਕਦਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇੱਕ ਖੋਜ ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਸੋਧੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਉਸ ਨੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਕਿ ਸਬੂਤ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ

(2) 2002 (1) RCR 586

ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਭਰੋਸੇਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਅਜਿਹੇ ਸਬੂਤਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਅਤੇ ਰਜਿਸਟਰਾਰ, ਜਨਮ ਅਤੇ ਮੌਤਾਂ ਦੇ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਦੀ ਅਣਹੋਂਦ ਵਿੱਚ, ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੀ ਸਹੀ ਉਮਰ ਦਾ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਲਗਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਨਾਬਾਲਗ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਆਪਣੀ ਦਲੀਲ ਦੇ ਸਮਰਥਨ ਵਿੱਚ, ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦੇ ਵਕੀਲ ਨੇ ਜੈਪਾਲ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਹਰਿਆਣਾ ਰਾਜ (3) ਅਤੇ ਹਰਪਾਲ ਬਨਾਮ ਹਰਿਆਣਾ ਰਾਜ (4) 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਸਕੂਲ ਦੇ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟਾਂ ਨੂੰ ਉਮਰ ਦੇ ਸਬੂਤ ਵਜੋਂ ਨਹੀਂ ਲਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ।

(12) ਬਨਾਮ ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ ਇੰਡੀਆ (5) ਵਿੱਚ ਮਾਨਯੋਗ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਵਿੱਚ, ਜੁਵੇਨਾਈਲ ਜਸਟਿਸ ਐਕਟ, 1986 ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜੋ ਕਿ ਹੁਣ ਬਾਲ ਨਿਆਂ ਐਕਟ, 2000 ਦੁਆਰਾ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਲਾਗੂ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ। 1 ਅਪ੍ਰੈਲ, 2001 ਤੋਂ ਜੁਵੇਨਾਈਲ ਜਸਟਿਸ ਐਕਟ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਸਦੀ ਪ੍ਰਸਤਾਵਨਾ ਦੱਸਦੀ ਹੈ, ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਬਾਲ ਨਿਆਂ ਲਈ ਕਾਨੂੰਨੀ ਢਾਂਚਾ ਤਿਆਰ ਕਰਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨਾ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਇਹ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਇਆ ਜਾ ਸਕੇ ਕਿ ਕੋਈ ਵੀ ਬੱਚਾ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਜੇਲ੍ਹ ਵਿੱਚ ਬੰਦ ਨਾ ਹੋਵੇ। ਜਾਂ ਪੁਲਿਸ ਨੂੰ ਤਾਲਾਬੰਦ. ਜੁਵੇਨਾਈਲ ਜਸਟਿਸ ਵੈਲਫੇਅਰ ਬੋਰਡ ਅਤੇ ਬਾਲ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਕਰਕੇ ਇਸ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਇਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ।

(13) ਜੁਵੇਨਾਈਲ ਜਸਟਿਸ ਐਕਟ ਅਪੈਰਾਥ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਨਿਆਂ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇੱਕ ਵਾਰ ਜਦੋਂ ਇੱਕ ਲੜਕਾ ਜਾਂ ਲੜਕੀ ਅਪੈਰਾਥ ਮੰਨ ਲੈਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਸ ਦੇ ਇਲਾਜ ਅਤੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਨਿਆਂ ਪ੍ਰਦਾਨ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਦੁਆਰਾ ਜੁਵੇਨਾਈਲ ਜਸਟਿਸ ਐਕਟ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੁਆਰਾ ਸੰਭਾਲਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਐਕਟ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਬੱਚੇ ਨੂੰ ਜੇਲ੍ਹ ਜਾਂ ਪੁਲਿਸ ਲਾਕ-ਅਪ ਵਿੱਚ ਬੰਦ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਚਣ ਲਈ ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਸਮਾਨ ਬਾਲ ਨਿਆਂ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਸਥਾਪਤ ਕਰਨਾ ਹੈ; ਅਤੇ ਨਾਬਾਲਗ ਅਪੈਰਾਥ ਦੀ ਰੋਕਥਾਮ ਅਤੇ ਇਲਾਜ, ਦੇਖਭਾਲ, ਸੁਰੱਖਿਆ ਆਦਿ ਲਈ ਨਾਬਾਲਗ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨਾ। ਸਖੇਪ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਐਕਟ ਦੁਆਰਾ ਕਵਰ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ ਫੀਲਡ ਉਹ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਿਸ ਨਾਲ ਨਾਬਾਲਗ ਅਪੈਰਾਥ ਹੋਇਆ ਸੀ ਪਰ ਉਹ ਖੇਤਰ ਹੈ ਜਦੋਂ ਇੱਕ ਨਾਬਾਲਗ ਨੂੰ ਅਪੈਰਾਥ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦੀ ਦੇਖਭਾਲ ਲਈ ਰੱਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵਿਧਾਨਿਕ ਉਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਉਦੇਸ਼ ਇਹ ਦਰਸਾਉਂਦੇ ਹਨ ਕਿ ਇਹ ਕਾਨੂੰਨ ਜਾਂਚ, ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਅਤੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੌਰਾਨ ਨਾਬਾਲਗ ਦੀ ਦੇਖਭਾਲ ਅਤੇ ਹਿਰਾਸਤ ਲਈ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਭਾਵ ਉਸ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਜਦੋਂ ਕਿਸੇ ਕਾਨੂੰਨ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਅਤੇ ਨਿਆਂ ਪ੍ਰਦਾਨ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਲਈ ਉਪਲਬਧ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

(3) 2003 (2) ਆਰਸੀਆਰ (ਅਪੈਰਾਥਿਕ) 311

(4) 2004 (1) ਆਰਸੀਆਰ (ਅਪੈਰਾਥਿਕ) 481

(5) ਏਆਈਆਰ 1986 ਐਸਸੀ 1773

(14) ਗੋਪੀਨਾਥ ਘੋਸ਼ ਬਨਾਮ ਪੱਛਮੀ ਬੰਗਾਲ ਰਾਜ (6), ਭੋਲਾ ਭਗਤ ਬਨਾਮ ਬਿਹਾਰ ਰਾਜ (7) ਅਤੇ ਸੰਤੋਨੂ ਮਿੱਤਰਾ ਬਨਾਮ ਪੱਛਮੀ ਬੰਗਾਲ ਰਾਜ (8), ਜੋ ਕਿ ਅਰਨੀਤ ਦਾਸ ਬਨਾਮ ਬਿਹਾਰ ਰਾਜ (9) ਵਿੱਚ ਦੁਹਰਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਰੱਖੇ:-

- (i) ਜੁਵੇਨਾਈਲ ਜਸਟਿਸ ਐਕਟ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਲਾਭ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਨਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਮੁਲਜ਼ਮ ਦੀ ਤਕਨੀਕੀਤਾ, ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਇਰਾਦੇ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ, ਜਲਦੀ ਤੋਂ ਜਲਦੀ ਜਾਂ

ਹੇਠਲੀਆਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ, ਲਾਭ ਵਧਾਉਣ ਦੇ ਰਾਹ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਆਉਣੀ ਚਾਹੀਦੀ। ਦੋਸ਼ੀ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਭਾਵੇਂ ਇਹ ਪਟੀਸ਼ਨ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਉਠਾਈ ਗਈ ਹੋਵੇ;

- (ii) ਹਾਈਪਰਟੈਕਨੀਕਲ 1 ਪਹੁੰਚ 1 ਨਹੀਂ ਅਪਣਾਈ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ 1 ਜਦਕਿ 3 ਦੋਸ਼ੀ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਬੂਤਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੇ ਸਮਰਥਨ ਵਿੱਚ ਕਿ ਉਹ ਨਾਬਾਲਗ ਸੀ ਅਤੇ ਇਹ ਇੱਕੋ ਸਬੂਤ 'ਤੇ ਦੋ ਵਿਚਾਰ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ, ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਫੜਨ ਦੇ ਪੱਖ ਵਿੱਚ ਝੁਕਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਬਾਰਡਰਲਾਈਨ ਕੇਸਾਂ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਨਾਬਾਲਗ ਹੋਣਾ; ਅਤੇ
- (iii) ਐਕਟ ਦੇ ਉਪਬੰਧ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹਨ ਅਤੇ ਐਕਟ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ, ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦੀਆਂ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀਆਂ ਦੇ ਨਾਲ ਚਾਰਜ ਕੀਤੇ ਗਏ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਇੱਕ ਨਾਬਾਲਗ ਲਈ ਸੰਵੇਦਨਸ਼ੀਲਤਾ ਅਤੇ ਚਿੰਤਾ ਦਿਖਾਉਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ।

(15) ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ 'ਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਉਪਰੋਕਤ ਪ੍ਰਸਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਲਏ ਗਏ ਵਿਚਾਰ ਟਿਕਾਉ ਨਹੀਂ ਹਨ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਅਨੁਮਾਨਾਂ ਅਤੇ ਅਨੁਮਾਨਾਂ 'ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਹਨ। ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੇ 5 ਵੀਂ ਅਤੇ 8 ਵੀਂ ਜਮਾਤ ਦੇ ਰਿਕਾਰਡ ਸਕੂਲ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟਾਂ 'ਤੇ ਰੱਖਿਆ, Ex.A1 ਅਤੇ Ex.A2, ਜੋ ਕਿ ਕਥਿਤ ਘਟਨਾ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਵੀ ਪਹਿਲਾਂ ਤਿਆਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ ਅਤੇ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ ਅਤੇ ਇਸ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਜਨਮ ਮਿਤੀ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨਾਬਾਲਗ ਸੀ। ਕਥਿਤ ਘਟਨਾ ਦਾ ਦਿਨ. ਇਸਤਰਾਸਾ ਪੱਖ ਦਾ ਇਹ ਮਾਮਲਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਅਸਲੀ ਨਹੀਂ ਹਨ ਜਾਂ ਜਾਅਲੀ ਹਨ। ਇਸਤਰਾਸਾ ਪੱਖ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਵਿੱਚ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੀ ਉਮਰ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਉਲਟ ਸਬੂਤ ਨਹੀਂ ਮਿਲਿਆ ਹੈ। ਇੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਇਸ ਵੱਲੋਂ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦਾ ਓਸੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਟੈਸਟ ਕਰਵਾਉਣ ਦੀ ਕੋਈ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਟੀ ' ਉਸ ਨੇ ਉਪਰੋਕਤ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ

- (6) 1984 SCC (CrL.) 478
- (7) (1997) 8 SCC 720
- (8) (1998) 5 SCC 697
- (9) (2000) 5 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ., 488

ਰਜਿਸਟਰ, ਜਨਮ ਅਤੇ ਮੌਤਾਂ ਦੇ ਦਫਤਰ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵੀ ਐਂਟਰੀ ਦੀ ਅਣਹੋਂਦ ਵਿੱਚ ਅਗਲਾ ਸਭ ਤੋਂ ਵਧੀਆ ਸਬੂਤ ਹਨ। ਮੇਲੇ ਕੌਰ,; ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੀ ਮਾਤਾ ਨੇ AW.3 ਵਜੋਂ ਪੇਸ਼ ਹੁੰਦੇ ਹੋਏ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦਾ ਜਨਮ ਪਿੰਡ ਧਨਪੁਰ ਵਿਖੇ ਉਸ ਦੇ ਮਾਪਿਆਂ ਦੇ ਘਰ ਹੋਇਆ ਸੀ ਅਤੇ ਉਹ ਮਜਬੀ ਸਿੱਖ ਜਾਤੀ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਰਜਿਸਟਰਾਰ, ਜਨਮ ਅਤੇ ਮੌਤ ਨਾਲ ਕੋਈ ਐਂਟਰੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ, ਕੋਈ ਜਨਮ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਉਪਲਬਧ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਿਆ। ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੇ ਇੱਕ ਸਕੂਲ ਅਧਿਆਪਕ ਤੋਂ ਵੀ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਕੀਤੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ 10 ਵੀਂ ਜਮਾਤ ਦਾ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਹੈ। ਉਸਨੇ ਸਕੂਲ ਦੇ ਰਿਕਾਰਡ ਅਨੁਸਾਰ ਆਪਣੀ ਜਨਮ ਮਿਤੀ ਵੀ ਸਾਬਤ ਕੀਤੀ। ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਰੋਧੀ ਸਬੂਤ ਦੀ ਅਣਹੋਂਦ ਵਿੱਚ ਇਸ ਸਾਰੇ ਸਬੂਤ ਨੂੰ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਬੂਤਾਂ ਨੂੰ ਸਿਰਫ ਅੰਦਾਜ਼ਿਆਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਇਹ ਦੇਖਿਆ ਹੈ ਕਿ ਸਕੂਲ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲੇ ਸਮੇਂ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਜਨਮ ਮਿਤੀ ਘੱਟ ਹੀ ਸਹੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਬੱਚੇ ਦੀ ਅਸਲ ਉਮਰ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਦਰਸਾਉਂਦੀ, ਕਿਉਂਕਿ ਮਾਪਿਆਂ ਦੁਆਰਾ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਆਪਣੇ ਬੱਚੇ ਦੀ ਉਮਰ ਤੋਂ ਘੱਟ ਰਾਜ ਕਰਨ ਲਈ। ਇਸ ਸਿੱਟੇ ਦੇ ਸਮਰਥਨ ਵਿੱਚ, ਸਿੱਖਿਅਤ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਹਰਪਾਲ ਬਨਾਮ ਹਰਿਆਣਾ ਰਾਜ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਮੌਜੂਦਾ

ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ 'ਤੇ ਬਿਲਕੁਲ ਵੀ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ, ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਉਸ ਕੇਸ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਉਮਰ ਬਲਾਤਕਾਰ ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਸਰਕਾਰੀ ਵਕੀਲ ਸਵਾਲ ਦੇ ਘੇਰੇ ਵਿੱਚ ਸੀ। ਉਸ ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਅਨੁਪਾਤ ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਜੁਵੇਨਾਈਲ ਜਸਟਿਸ ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਦੋਸ਼ੀ ਦੀ ਉਮਰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਲਈ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿਚ ਉਸ ਦੀ ਤਰਫ਼ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਬੂਤਾਂ ਦੀ ਕਦਰ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਹਾਈਪਰ-ਤਕਨੀਕੀ ਪਹੁੰਚ ਨਹੀਂ ਅਪਣਾਈ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਦੋਸ਼ੀ। ਰਜਿੰਦਰ ਚੰਦਰ ਦੇ ਕੇਸ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਮਾਣਯੋਗ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਜਿੱਥੇ ਦੋਸ਼ੀ ਦੀ ਉਮਰ ਬਾਰੇ ਸਬੂਤਾਂ 'ਤੇ ਦੋ ਵਿਚਾਰ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ, ਇਹ ਪਤਾ ਲਗਾਉਣ ਲਈ ਕਿ ਉਹ ਨਾਬਾਲਗ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ, ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਉਸ ਦੇ ਪੱਖ ਵਿੱਚ ਝੁਕਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਨਾਬਾਲਗ ਦੱਸਿਆ। ਉਮਰ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਅਤੇ ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਸਬੂਤਾਂ ਦੀ ਕਦਰ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਉਸ ਉਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਉਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਲਈ ਬਾਲ ਨਿਆਂ ਐਕਟ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਸਿੱਖਿਅਤ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਆਪਣੇ ਸਹੀ ਪਰਿਪੇਖ ਵਿੱਚ ਇਸਤਰਾਸਾ ਪੱਖ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਵਾਲੇ ਸਬੂਤਾਂ ਦੀ ਕਦਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਇੱਕ ਗਲਤ ਸਿੱਟੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚੀ ਹੈ। ਮੇਰੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ, ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਵਾਲੇ ਸਬੂਤ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉੱਪਰ ਚਰਚਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਹ ਸਥਾਪਿਤ ਕਰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੀ ਜਨਮ ਮਿਤੀ 15 ਨਵੰਬਰ, 1987 ਹੈ ਅਤੇ ਕਬਿਤ ਘਟਨਾ ਦੇ ਸਮੇਂ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਉਸ ਮਿਤੀ ਨੂੰ ਵੀ ਜਦੋਂ ਉਸ ਨੂੰ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਧਾਰਾ 319 ਕਰੋੜ ਦੇ ਤਹਿਤ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨ ਲਈ ਤਲਬ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਪੀਸੀ, ਉਹ ਨਾਬਾਲਗ ਸੀ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਗਈ ਖੋਜ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨਾਬਾਲਗ ਨਹੀਂ ਸੀ।

(16) ਉਪਰੋਕਤ ਖੋਜ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਨਾਬਾਲਗ ਦਾ ਮੁਕੱਦਮਾ ਦੂਜੇ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਨਾਲ ਅੱਗੇ ਨਹੀਂ ਵਧਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਜੁਵੇਨਾਈਲ ਜਸਟਿਸ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 18 ਦੇ ਤਹਿਤ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਹੇਠਾਂ ਲਿਖਿਆ ਹੈ:-

(18) ਨਾਬਾਲਗ ਅਤੇ ਨਾਬਾਲਗ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਕੋਈ ਸਾਂਝੀ ਕਾਰਵਾਈ:- (1) ਫੌਜਦਾਰੀ ਜਾਬਤਾ, 1973 (1974 ਦਾ 2) ਦੀ ਧਾਰਾ 223 ਜਾਂ ਮੌਜੂਦਾ ਸਮੇਂ ਲਈ ਲਾਗੂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕਿਸੇ ਵੀ ਚੀਜ਼ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਕੋਈ ਨਾਬਾਲਗ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ। ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਜੋ ਨਾਬਾਲਗ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਦੇ ਨਾਲ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਪੈਰਾਥ ਲਈ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਇਆ ਜਾਂ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਇਆ ਗਿਆ।

(2) ਜੇਕਰ ਕਿਸੇ ਨਾਬਾਲਗ 'ਤੇ ਕਿਸੇ ਅਪੈਰਾਥ ਦਾ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਲਈ ਕੋਡ ਆਫ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ, 1973 (1974 ਦਾ 2) ਦੀ ਧਾਰਾ 223 ਜਾਂ ਇਸ ਸਮੇਂ ਲਈ ਲਾਗੂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਤਹਿਤ, ਅਜਿਹੇ ਨਾਬਾਲਗ ਅਤੇ ਕੋਈ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਜੋ ਨਾਬਾਲਗ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਪਰ ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਮਨਾਹੀ ਲਈ, ਦੋਸ਼ ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਇਕੱਠੇ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਬੋਰਡ ਉਸ ਜੁਰਮ ਦਾ ਨੋਟਿਸ ਲੈਣਿਆਂ ਨਾਬਾਲਗ ਅਤੇ ਦੂਜੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਵੱਖਰੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਚਲਾਏਗਾ।

(17) ਉਪਰੋਕਤ ਉਪਬੰਧ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਟਾਈਰਲ ਅਦਾਲਤ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਵੱਖ ਕਰਨ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਕਦਮ ਚੁੱਕੇਗੀ ਅਤੇ ਫਿਰ ਕੇਸ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਵਧਾਏਗੀ।

(18) ਹੁਣ ਸਵਾਲ ਇਹ ਉੱਠਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਜ਼ਮਾਨਤ 'ਤੇ ਰਿਹਾਅ ਹੋਣ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ?

ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਜੁਵੇਨਾਈਲ ਜਸਟਿਸ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 12 ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੈ:-

(12) ਨਾਬਾਲਗ ਦੀ ਜ਼ਮਾਨਤ:- (1) ਜਦੋਂ ਕਿਸੇ ਜ਼ਮਾਨਤੀ ਜਾਂ ਗੈਰ-ਜ਼ਮਾਨਤੀ ਅਪੈਰਾਧ ਦਾ ਦੋਸ਼ੀ, ਅਤੇ ਜ਼ਾਹਰ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਾਬਾਲਗ, ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਨਜ਼ਰਬੰਦ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਬੋਰਡ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਅਜਿਹਾ ਵਿਅਕਤੀ, ਕੋਡ ਆਫ ਕੋਡ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕਿਸੇ ਵੀ ਚੀਜ਼ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਕਰੇਗਾ। ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ, 1973 (1974 ਦਾ 2) ਜਾਂ ਮੌਜੂਦਾ ਸਮੇਂ ਲਈ ਲਾਗੂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਕਨੂੰਨ ਵਿੱਚ, ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੇ ਨਾਲ ਜਾਂ ਬਿਨਾਂ ਜ਼ਮਾਨਤ 'ਤੇ ਰਿਹਾਅ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਉਸਨੂੰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਰਿਹਾਅ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਜੇਕਰ ਇਹ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਕਰਨ ਲਈ ਵਾਜ਼ਬ ਆਧਾਰ ਦਿਖਾਈ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਰਿਹਾਈ ਉਸਨੂੰ ਲਿਆਉਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਹੈ। ਕਿਸੇ ਵੀ ਜਾਣੇ-ਪਛਾਣੇ ਅਪੈਰਾਧੀ ਨਾਲ ਸਬੰਧ ਬਣਾਉਣਾ ਜਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਨੈਤਿਕ, ਸਰੀਰਕ ਜਾਂ ਮਨੋਵਿਗਿਆਨਕ ਖ਼ਤਰੇ ਵਿੱਚ ਪਾ ਦੇਣਾ ਜਾਂ ਉਸ ਦੀ ਰਿਹਾਈ ਨਿਆਂ ਦੇ ਅੰਤ ਨੂੰ ਹਰਾ ਦੇਵੇਗੀ।

(2) ਜਦੋਂ ਅਜਿਹੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਪੁਲਿਸ ਸਟੇਸ਼ਨ ਦੇ ਇੰਚਾਰਜ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੁਆਰਾ ਉਪ ਧਾਰਾ (1) ਦੇ ਤਹਿਤ ਜ਼ਮਾਨਤ 'ਤੇ ਰਿਹਾਅ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਅਜਿਹਾ ਅਧਿਕਾਰੀ ਉਸ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਸਿਰਫ ਨਿਗਰਾਨ ਘਰ ਵਿੱਚ ਹੀ ਰੱਖੇਗਾ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਉਸ ਨੂੰ ਸਾਹਮਣੇ ਨਹੀਂ ਲਿਆਂਦਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਇੱਕ ਬੋਰਡ.

(3) ਜਦੋਂ ਬੋਰਡ ਦੁਆਰਾ ਅਜਿਹੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਦੇ ਤਹਿਤ ਜ਼ਮਾਨਤ 'ਤੇ ਰਿਹਾਅ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਉਸ ਨੂੰ ਜੇਲ੍ਹ ਭੇਜਣ ਦੀ ਬਜਾਏ, ਉਸ ਨੂੰ ਅਜਿਹੇ ਸਮੇਂ ਲਈ ਕਿਸੇ ਨਿਗਰਾਨ ਘਰ ਜਾਂ ਸੁਰੱਖਿਆ ਵਾਲੀ ਥਾਂ 'ਤੇ ਭੇਜਣ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਦੇਵੇਗਾ। ਉਸ ਬਾਰੇ ਪੁੱਛ-ਪੜਤਾਲ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਹੁਕਮ ਵਿੱਚ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ।

(19) ਉਪਰੋਕਤ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਨਾਬਾਲਗ ਨੂੰ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੇਣਾ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ। ਉਸਨੂੰ ਜ਼ਮਾਨਤ ਤਾਂ ਹੀ ਅਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜੇਕਰ ਇਹ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਕਰਨ ਲਈ ਵਾਜ਼ਬ ਆਧਾਰ ਹੋਣ ਕਿ ਉਸਦੀ ਰਿਹਾਈ ਉਸਨੂੰ ਕਿਸੇ ਜਾਣੇ-ਪਛਾਣੇ ਅਪੈਰਾਧੀ ਨਾਲ ਜੋੜਨ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਹੈ ਜਾਂ ਉਸਨੂੰ ਨੈਤਿਕ, ਸਰੀਰਕ ਜਾਂ ਮਨੋਵਿਗਿਆਨਕ ਖ਼ਤਰੇ ਵਿੱਚ ਪਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜਾਂ ਉਸਦੀ ਰਿਹਾਈ ਨਿਆਂ ਦੇ ਅੰਤ ਨੂੰ ਹਰਾ ਦੇਵੇਗੀ। ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਮੇਰੇ ਖਿਆਲ ਵਿੱਚ, ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦਾ ਕੇਸ ਉਪਰੋਕਤ ਤਿੰਨ ਬੋਮਿਸ਼ਾਲ ਆਧਾਰਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸੇ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦਾ ਹੈ। ਐਫਆਈਆਰ ਵਿੱਚ ਦੋਸ਼ਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਅਤੇ ਉਸਦੇ ਦੋ ਭਰਾਵਾਂ ਨੇ ਮ੍ਰਿਤਕ ਨੂੰ ਇਸ ਇਰਾਦੇ ਕਾਰਨ ਜ਼ਖਮੀ ਕਰਨ ਦਾ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਇਆ ਹੈ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸ਼ੱਕ ਸੀ ਕਿ ਉਸਦੀ ਭਾਬੀ ਨਾਲ ਨਾਜਾਇਜ਼ ਸਬੰਧ ਹਨ। ਮੰਨਿਆ, ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਪਹਿਲਾ ਅਪੈਰਾਧੀ ਹੈ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਅਪੈਰਾਧਿਕ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਉਹ ਆਪਣੇ ਪਰਿਵਾਰ ਨਾਲ ਰਹਿ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਉਸ ਦੇ ਸਹਿ-ਦੋਸ਼ੀ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਜ਼ਮਾਨਤ 'ਤੇ ਰਿਹਾਅ ਹੋ ਚੁੱਕੇ ਹਨ। ਤਫਤੀਸ਼ ਦੌਰਾਨ, ਉਹ ਬੇਕਸੂਰ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਅਤੇ ਉਸਨੂੰ ਕਾਲਮ ਨੰਬਰ 2 ਵਿੱਚ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ, ਧਾਰਾ 319 ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੇ ਤਹਿਤ ਇਸਤਰਾਸਾ ਪੱਖ ਦੁਆਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਇੱਕ ਅਰਜ਼ੀ 'ਤੇ, ਉਸਨੂੰ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਸੰਮਨ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ। ਉਸ ਦੀ ਅਰਜ਼ੀ ਖਾਰਜ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਉਹ ਸਖ਼ਤ ਅਪੈਰਾਧੀਆਂ ਦੇ ਨਾਲ ਕੇਂਦਰੀ ਜੇਲ੍ਹ, ਬਠਿੰਡਾ ਵਿੱਚ ਬੰਦ ਹੈ। ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਇੱਕ ਪਿੰਡ ਦਾ ਇੱਕ ਆਮ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸਦੀ ਰਿਹਾਈ ਉਸਨੂੰ ਮਾੜੀ ਸੰਗਤ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਲਿਆਏਗੀ ਜਾਂ ਉਸਨੂੰ ਨੈਤਿਕ, ਸਰੀਰਕ ਜਾਂ ਸਰੀਰਕ ਖ਼ਤਰੇ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਲਿਆਏਗੀ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਮੇਰੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ, ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਲੰਬਿਤ ਹੋਣ ਦੌਰਾਨ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੂੰ ਜੇਲ੍ਹ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣਾ ਬਾਲ ਨਿਆਂ ਐਕਟ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਉਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰ ਦੇਵੇਗਾ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਉਹ ਜ਼ਮਾਨਤ 'ਤੇ ਰਿਹਾਅ ਹੋਣ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ।

(20) ਉਪਰੋਕਤ ਚਰਚਾ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਇਸ ਸੰਸ਼ੋਧਨ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਹੈ; ਵਧੀਕ ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ, ਮਾਨਸਾ ਵੱਲੋਂ 24 ਅਗਸਤ, 2004 ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ; ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਹਦਾਇਤ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਵੱਖ ਕਰਨ ਲਈ ਲੋੜੀਂਦੇ ਕਦਮ ਚੁੱਕੇ ਅਤੇ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੂੰ ਉਸ ਦੀ ਸੰਤੁਸ਼ਟੀ ਲਈ ਜ਼ਮਾਨਤ ਬਾਂਡ ਭਰਨ ਦੇ ਅਧੀਨ ਜ਼ਮਾਨਤ 'ਤੇ ਰਿਹਾਅ ਕਰੇ।

ਆਰ.ਐਨ.ਆਰ

ਡਿਸਕਲੇਮਰ- ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਰਣਾ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮਾ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ, ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

ਸਿੰਘ

ਪ੍ਰਭਪ੍ਰੀਤ